T.C.
ORMAN GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

Sayı : E-72876673-010.99-235507 02.02.2021

Konu : Fidan Üretim ve Bakım Çalışmaları

TAMİM NO: 7326
TÜM TEŞKİLATA

Ormanlar, dünyanın en üretken yerleşik ekosistemleri arasındadır ve yaşam için oldukça önemlidir. Sürdürülebilir orman yönetimi; orman kaynaklarının stratejik planlamada yer alan eylem planlarına göre sürdürülebilirlik ilkelerine uygun biyolojik, teknik, ekonomik ve sosyal boyutlu olarak işletilmesi, yönetilmesi ile genişletilmesi yaklaşımlarını ön plana çıkarmaktadır.

Ekonomik büyüme hızı ülkeler arasında önemli bir rekabet unsuru olsa da plansız büyüme çevresel bozulmaya neden olmuştur. Dünya küresel ısınma, iklim değişikliği etkisiyle doğal kaynakların ve biyoçeşitliliğin azalması ile karşı karşıyadır. Karbon yutağı olan ormanlar, CO_2' i azaltma ve depolayabilme gibi çift yönlü bir etki ile iklim değişikliğinde önemli rol oynamaktadır. Orman alanlarının sürdürülebilirliğini sağlamak için ağaçlandırma çalışmaları kararlılıkla sürdürülmelidir.

Orman ürünlerine artan ihtiyacının karşılanması, ithalatın azaltılması ve ihracatın arttırılması gayesiyle birim alandan elde edilen üretimin artırılması gerekmektedir. Diğer taraftan ülkemizin coğrafik yapısı, toprak özellikleri ve farklı iklim tipleri biyolojik çeşitliliğimize zenginlik katarken bu koşullara uyum sağlayacak çalışmaları yapmayı da zorunlu kılmaktadır. Asli orman ağaçları yanında diğer orman bitkisi türlerinin de üretim kültürünün geliştirilmesi, ticari katkı sağlayacak şekilde üretimlerinin arttırılması ve yeni çeşitlerinde peyzaj çalışmalarında kullanılması sağlanmalıdır.

Ağaçlandırma başarısının temelini orijini belli, ıslah edilmiş üstün nitelikli tohumlardan elde edilen, kaliteli fidanlar oluşturmaktadır. Bu nedenle orman fidanlıklarında üretimin tüm aşamaları bir disiplin içerisine alınmalı, teknik gözlem ve gelişmeler ışığında yenilikçi modelleri de kapsayacak şekilde planlamalar yapılmalıdır.

Fidan üretiminde; ekonomik, sosyal ve çevresel sürdürülebilirliği bir bütün olarak ele alarak toprak, su ve diğer yetiştirme kaynaklarının ekonomik kullanılması, enerji verimliliğinin sağlanması, en verimli şekilde atık yönetimi hedeflenmelidir.

Köklerinde hayat vardır ilkesiyle fidancılık sektörüne yön vererek, sürdürülebilirlik yönetimimizi güçlendirmek için dijital dönüşüm, inovasyon ve yalınlaşma süreçlerine odaklanarak; fidan üretimine ait bütün işlemlerin bir disiplin içerisinde zamanlı olarak planlanması ve sonuçlandırılması gerekir. Orman Bilgi Sisteminin (ORBİS) etkin kullanılarak kurumsal hafızanın devamı ve süregelen işlerin kayıt altına alınması sonuçların sağlıklı olarak Genel Müdürlüğe zamanında bildirilmesi gerekmektedir.

Bu gaye ile fidanlık çalışmalarında;

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.
Belge Doğrulama Kodu : LUCEGJXS Belge Doğrulama Adresi: https://www.turkiye.gov.tr/ogm-ebys

Beştepe Mahallesi Söğütözü Caddesi No:8/1 06560 Yenimahalle/ANKARA
Telefon No: 312296400 Belge Geçer No: 3122964000
e-posta: ogm@ogm.gov.tr internet adresi: www.ogm.gov.tr
Bilgi için:Kader TEZER
Bilgisayar İşletmeni
Telefon No:(312) 296 33 26

941204 16 - 11941204 16 - 11941204 16 - 11941204

1- Fidan Üretim Planı; sorumluluk bölgesindeki Bakanlığımız birimlerinin ağaçlandırma ve diğer silvikültürel faaliyetler, mahalli ihtiyaçlar ve özel sektörün altlık ve ara ürün fidan ihtiyaçlarını göz önünde bulundurularak fidanlığın tüm üretim alanlarını kapsayacaktır. Plan döneminden önce bu hususla ilgili Bakanlık birimleri ile özel sektör temsilcileri ile toplantılar yapılacak ve talepleri alınacaktır.

Fidan Üretim Planları mevcut planın biteceği yıl, sonraki beş yıllık dönem için yapılacak ve Ek-1'deki formatta hazırlanarak ORBİS üzerinden Bölge Müdürlüğü tarafından onaylanacaktır. Onaylanan planlar bilgi amaçlı dijital ortamda Genel Müdürlüğe gönderilecektir.

2- Fidanlığın toprak ve su analizleri ile gübreleme raporlarında yerine getirilmesi öngörülen hususlar, alınması gereken önlemlerle ilgili bilgilerin ışığında, toprağın ıslah edilerek, arazi hazırlığı yapılması akabinde organik, kimyevi ve yeşil gübrelerin yeterince, zamanında ve gerekli tekerrürlerde yapılıp raporlanmasına önem verilecektir.

Kuruluş aşamasından itibaren, *rotasyon planı* dahilinde en az 5 yılda bir fidanlıklarda toprak ve su analizleri yaptırılacaktır. EK-1a ve EK-1b Analiz değerleri göz önünde bulundurularak yetiştirilecek türler için en uygun yetişme ortamı için gerekli önlemler alınmalıdır. Sulama suyunun da ihtiyaç halinde kalite iyileştirmesi tedbirleri alınmalıdır.

3- Fidanlıklarda toprak işlemelerinin toprağın tavda olduğu dönemde ve tekniğine uygun yapılmasına dikkat edilecektir.

Topraktaki nemlilik toprağın elimizde kolaylıkla ufalanmasına olanak vermelidir. Sürüm için en uygun zaman toprağın sürüm derinliğinde ve normal nemlilikte olduğu dönemdir. Aksi halde büyük kesekler çıkacak toprak olumsuz yönde etkilenecektir. Aynı zamanda istenilen düzeyde form verilememesi yanı sıra tohum ekimi, kapatma ve çimlenme vs. gibi sorunlarla karşılaşma olasılığı kaçınılmaz olacaktır.

Sürümden evvel pullukla bir çizgi açılacak, eğer toprak işleme sonucu dağılır ve kırıntı bünyeye gelirse toprak tavında demektir ve normal sürüm yapılacaktır. Rutubet azlığından sürüm sırasında kesek çıkarsa toprak sulanacak ve tavında sürülecektir.

4- Ekim yastıklarının genişliği 120 cm, yastık yolları genişliği 40 cm olacaktır. Arazi yapısına ve hakim rüzgar durumuna bağlı olmakla birlikte; ekim yastıklarının, kuzey-güney istikametinde, düz bir hat boyunca hazırlanması önemli bir husustur. Yastık yükseklikleri hafif bünyeli topraklar üzerinde kurulu olan ve iyi drenaj sistemi bulunan fidanlıklarda en az 15-20-25 cm, drenaj problemi bulunan ve ağır bünyeli topraklar üzerinde kurulu olan fidanlıklarda ise en az 25-30-35cm yükseklikte yaptırılması uygun olacaktır. Yastıklara drenaj kanalının bulunduğu yöne doğru %1-3 oranında eğim verilmelidir.

Ekimlerde; ibreli türlerde 7 sıralı, yapraklı türlerde ise 5 sıralı yastık uzanış istikametinde çizgi ekimi uygulanacaktır. Yastıklarda aşı yapılacak türlerde ve aşı altlığı olarak kullanılacak türlerde bir an önce aşı kalınlığına gelmesi için 3 sıralı ekimler yapılabilir.

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.
Belge Doğrulama Kodu : LUCEGJXS Belge Doğrulama Adresi: https://www.turkiye.gov.tr/ogm-ebys
Beştepe Mahallesi Söğütözü Caddesi No:8/1 06560 Yenimahalle/ANKARA
Telefon No: 312296400 Belge Geçer No: 3122964000
e-posta: ogm@ogm.gov.tr internet adresi: www.ogm.gov.tr
Bilgi için:Kader TEZER
Bilgisayar İşletmeni
Telefon No:(312) 296 33 26

Tohum ekimleri, çelikten üretim ile çelikle kavak fidanı üretiminde; yıllık ekim ve çelik dikim programlarında tespit edilen metrekareye ekilecek veya dikilecek miktar ve sayıda olacaktır. İbreli ekimlerde ekim mibzeri kullanılacaktır.

5- Fidanlıklarda tüm üretim alanlarının değerlendirmesi esastır. Fidanlıkta boş parsel kalıyor düşüncesi ile ihtiyaç olmayan fidan üretimine gidilmeyecektir. Boş alan kalması durumunda boylu ve ara ürün yetiştirme planlaması yapılacaktır. Boş kalan parseller mutlak suretle dinlendirmeye alınacaktır. Ayrıca fidanlık altyapısı tamamlanmadan, gerekli koruma önlemleri alınmadan ve program verilmeden yeni kuruluş halindeki fidanlıklarda fidan üretimi yapılmayacaktır.

6- Azot açığını kapatmak, toprağa azot bağlamak ve kırıntılı bünyeyi sağlamak amacıyla dinlendirme parsellerine fiğ ve korunga gibi baklagillerin ekilmesi, bu bitkilerin çiçek açtığı dönemlerde (tohum oluşumundan önce) yerinde sürülerek toprağa karıştırılmalıdır.

Ayrıca yoğun ot mücadelesi gerektiren dinlendirme parsellerinde, ot boğucu ve toprağı dinlendirici özelliği olan buğday, arpa, yulaf, çavdar gibi buğdaygiller familyasından türlerin ekimleri yapılmalıdır.

7- Kavak materyali ile kavak fidanlarında verilecek aralık mesafeler, kullanılacak makine ve ekipman dingil aralığına bağlı olmakla beraber, melez kavaklarda beher fidan için 1 m², yerli karakavaklarda ise beher fidan için 0,60 m² yetişme sahası düşecek şekilde yani melez kavaklar için (0,50 x 2,00m), yerli kavaklar için (0,30m x 2,00m), kavak materyali için ise (0,10m x 1,5m) aralık ve mesafeleri esas alınacaktır.

8- Ekimler mahalli iklim şartlarına ve tohumların özelliklerine göre sonbaharda erken çimlenmeye sebebiyet vermeyecek şekilde geç, ilkbaharda ise, sahanın çalışmaya elverişliliği nispetinde ve geç donlardan zarar görmeyecek şekilde erken yapılacaktır. Sedir, göknar, kayın, meşe gibi saklanması güç olan tohumlar, yıllanan tohumlar, çimlenme engeli bulunan alıç, mahlep gibi türler ile sert kabuklu ceviz, badem ve zerdali gibi diğer tohumlar mutlaka sonbaharda ekilecektir.

9- İbreli ve yapraklı tohumlar, ekimden önce mutlaka kuş, mantar ve toprak altı zararlılara karşı ilaçlarla usulüne uygun bir şekilde ilaçlanacaktır. Uygulamada kullanılacak ilaçların öncelikle organik karakterli olmasına, kimyasallarında ruhsatlı ve yasaklı olmayanlar ile toprakta kalıntı bırakmayacak şekilde etken maddeler içermesine dikkat edilecektir.

Kuş zararına karşı iri tohumlu ceviz, kestane, fıstıkçamı gibi tohum ekimlerinin yapıldığı yastıkların üzeri çimlenmeyi engellemeyecek şekilde, çimlenme tamamen gerçekleşinceye kadar mahalli koşullara uygun olarak kapatılmalı veya kuşları uzak tutacak önlemler alınmalıdır.

10- İlkbaharda yapılacak ekim zamanına dikkat edilmelidir. Özellikle Damping-off ve kök çürüklüğü hastalığına karşı tedbir olarak kimyevi maddelerin kullanılması yanında, mümkün olduğu kadar erken ilkbahar ekimi tercih edilecektir. İlkbahar yağışlarının fazla olduğu dönemlerde sulamadan kaçınılması, uygun bir sulama rejimi tespit ve tayin edilmesi gerekmektedir. Fazla suyun tahliyesi için drenaj kanalları sürekli bakımlı tutulmalıdır.

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.
Belge Doğrulama Kodu : LUCEGJXS Belge Doğrulama Adresi: https://www.turkiye.gov.tr/ogm-ebys
Beştepe Mahallesi Söğütözü Caddesi No:8/1 06560 Yenimahalle/ANKARA
Telefon No: 312296400 Belge Geçer No: 3122964000
e-posta: ogm@ogm.gov.tr internet adresi: www.ogm.gov.tr
Bilgi için:Kader TEZER
Bilgisayar İşletmeni
Telefon No:(312) 296 33 26

11- Ekimlerde, mutlaka orijini belli, kalite kontrolü yapılmış tohumlar kullanılacaktır. Orijini belli olmayan, kalite kontrol belgesi bulunmayan tohum kesinlikle ekilmeyecek, tohum kalite kontrol belgesi, tohumu gönderen birimden istenecektir. Tohumların orijinlerine göre fidan yetiştirme yerleri dikkate alınmalı ve üretimler bu doğrultuda yapılmalıdır.

Ancak; bazı tohumlar çimlenme özelliğini çabuk kaybetmekte, toplanır toplanmaz ekilmesi gerekmektedir. Fidanlıklarca belirlenen tohum toplama sahalarından temin edilen ceviz, meşe, kestane, ıhlamur, atkestanesi, kızılcık, alıç badem, karaağaç vb. yapraklı türler ve süs bitkisi türleri elle ve gözle muayene yapılarak sonbaharda ekilebilecektir. Ekimleri yapılan bu tohumlarında şahit numuneleri çimlenme dönemi sonuna kadar saklanacaktır. Ekilen tohumların ekim tarihleri ORBİS sistemi üzerinden ekim programına zamanında yazılacaktır.

12- Kalitesinden ve çimlenmesinden şüphelenilen tohumlar ekimden önce yeniden Orman Ağaçları ve Tohumları Islah Araştırma Müdürlüğünde kontrol ettirilecektir. Ekimi yapılan tohumlardan şahit numuneler çimlenme gerçekleşinceye kadar uygun ortamda muhafaza edilecektir.

13- Tohumların orijinlerine göre fidan yetiştirme yerleri dikkate alınmalı ve üretimler bu doğrultuda yapılmalıdır. Tohum toplayan birim tohumun toplanmasına müteakip tohum numunelerini tohum örneği alma emirleri ve tekniğine uygun olarak aldıktan sonra Orman Ağaçları ve Tohumları Islah Araştırma Enstitüsü Müdürlüğüne gönderecektir. Enstitü Müdürlüğünce ivedilikle tahliller gerçekleştirerek, sonuçları ORBİS ilgili modülüne eklenecek ve analiz raporlarını ilgili birime resmi yazı ile bildirilecektir. ORBİS Fidan Üretim Modülü tohum/luk stokları ile entegre edilmiştir. Fidan üretim programlarının hazırlanmasında sıkıntı yaşanmaması için tohum/luk üretim programlarının yine ORBİS üzerinden en kısa sürede tamamlanıp stoklara alınması önem arz etmektedir.

14- Üretim için kullanılan tohumların, çimlenme, temizlik ve büyüme enerjisi dikkate alınarak m^2 de elde edilecek fidan sayısı dikkate alınarak tohum ekimleri yapılmalıdır. Tohumlar ekim öncesi temizlik ve sağlık yönünden mutlaka fiziki muayene yapılmalıdır. Arzu edilmemekle beraber, sık ekim nedeniyle m²'de istenilenden daha fazla fidan elde edilmiş ise, her türe uygun olarak çimlenme tamamlandıktan takriben bir ay sonra (ladin 3+0 yaşa başlarken) seyreltilecektir.

Seyreltme işlemi; tepe sürgünü ve gövdesi düzgün olmayan ibreli türlerde kök boğazından makasla kesilecek yapraklı türlerde ise diğer fidanlara zarar vermeyecek şekilde elle kökünden çekilmek suretiyle yapılmalıdır.

15- Ekim sırasında uygulanacak, ekim derinliği ve tohum kapatma materyali, mutlaka tohumun eko-biyolojik özelliklerine uygun olacaktır. Tohumları boş ve yarı dolu danelerden arındırmak ve sert kabuklu ve zor çimlenen türlerde çimlendirmeyi hızlandırmak ve homojen dağılımda bir çimlenme elde etmek için ekilecek tohumlar 24 saati aşmamak kaydıyla ılık suda bırakılacaktır. Ayrıca bazı türlerin tohumlarının ön işlem ile muamele edilmesi gerekmektedir.

Çimlenme güçlüğü ve engeli olan tohumların; soğuk-ıslak ön işlem, sıcak ıslak ön işlem ve kabuklarında (ektoderm) blastokalin gibi yağlı madde bulunduran bazı türlerde ise küllü su ile muamele veya kabuğun aşındırılması veya çatlatılması gibi metotlarla yapılacak işlemlerden sonra ekilmesi çimlenme başarısını ve yüzdesini artıracaktır.

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.
Belge Doğrulama Kodu : LUCEGJXS Belge Doğrulama Adresi: https://www.turkiye.gov.tr/ogm-ebys

Beştepe Mahallesi Söğütözü Caddesi No:8/1 06560 Yenimahalle/ANKARA
Telefon No: 312296400 Belge Geçer No: 3122964000
e-posta: ogm@ogm.gov.tr internet adresi: www.ogm.gov.tr
Bilgi için:Kader TEZER
Bilgisayar İşletmeni
Telefon No:(312) 296 33 26

Başta hafif tohumlar olmak üzere tohumlar, elenmiş dişli dere kumu, perlit ve çürütülmüş testere talaşı, orman humusu vs. gibi ürünlerden belirli oranlarda karıştırılarak ekilecektir. Tohumlar; tohumun büyüklüğü, toprağın tekstürü ve ekimin zamanı dikkate alınarak ekilen tohum kalınlığının ortalama 2-3 katı kadar kalınlıkta üstleri kapatma materyali ile kapatılacaktır. Burada dikkat edilecek en önemli husus kapatma materyalinin kaymak oluşumuna sebebiyet vermemesidir. Sulama ile kaymak söz konusu oluyorsa belli aralıklarla kaymak kırma yapılmalıdır.

16- Ekimi müteakip, ekim yastıklarına çimlenmeden önce az miktarda, fakat sık sık (günün güneşli saatlerinde) su verilecek, çimlenmeden sonra ise sadece sabah erken ve akşam geç saatlerde yeteri kadar su verilecektir. Çimlenme gerçekleşene kadar toprak üst yüzeyi (0-3cm) kesinlikle kurutulmamalı veya aşırı su ile su altında bırakılmamalıdır. Çimlenme gerçekleştikten sonra sulama mümkünse gece yapılacaktır. Sulama süresi iklim şartları ve toprak yapısına göre değişkenlik göstermektedir. Önemli olan toprağın su tutma kapasitesi (FSK) ve rutubeti muhafaza etme kapasitesidir. Yastıklara veya tüpe ekimlerde 1-3 yıl süresince sulamaların mikro sprink (sisleme) sistemleri yöntemiyle yapılması tercih edilmelidir.

17- Ekim yastıkları, şaşırtma sahaları, çelik üretim yastık ve tavalarında değişen şartlara ve fidanın su ihtiyacına göre, toprak yeter miktarda rutubetli bulundurulacaktır. Buna göre sulamanın zamanı, tekerrürü ve miktarı tayin edilecektir. Sulama öncesi muhakkak el ve göz muayenesi ile toprak kontrol edilmelidir. Sabit bir periyotta sulama yapılmamalıdır. Her ne kadar da sulama periyodunun sabit aralıkla yapılması bitkiyi sulama kaynaklı stresten uzak tutsa da değişen hava ve toprak şartları gereği topraktaki nemin kontrol edilerek sulama yapılması en doğru tercih olacaktır.

1+0 yaşlı ibreli fidanlarda 8-10 cm ve 2+0 yaşlı ibreli fidanlarda ise 18-20 cm derinlik kademesinde toprak rutubeti elle kontrol edilerek sulamaya karar verilecektir.

1+0 yaşlı yapraklı fidanlarda 15-20 cm derinlik kademesinde ve 2+0 yaşlı yapraklı fidanlarda ise 25-30 cm. derinlik kademesinde toprak rutubeti elle kontrol edilerek sulamaya karar verilmelidir.

Toprak kuru ve pek kuru olarak nitelenecek bir rutubet derecesine gelmeden sulama esas olmalıdır. Aynı şekilde aşırı ölçüde rutubetin fungal faaliyete ve aşırı sulamanın da topraktaki demiri yıkayarak kloroza yol açacağı dikkate alınmalıdır.

Sulama sistemlerinde ana hatların mümkün olduğunca yeraltında olması sağlanacaktır. Repikajlı fidanlarda damla sulama yöntemiyle sulama yapılmasıyla su ekonomisi yanında fidan sağlığı bakımından daha da uygun olacaktır. Kireç ve diğer nedenlerle tıkanma olasılığına karşın aralıklarla sprink meme uçları kontrol edilmeli ve tıkanan noktaların derhal açılması sağlanmalıdır. Fidanlıkta kullanılan sprink ebatları ile dikme boyları mümkün olduğunca fidanın su ihtiyacı ve boyuna göre ayarlanmalıdır. Kurulacak yağmurlama, damlama veya mikrosprink sistemlerinin ot alma, çapa, kaymak kırma v.s diğer çalışmaları aksatmayacak ve malzemelerin daha uzun süreli kullanımına imkan verecek şekilde yapılmasına dikkat edilecektir.

18- Ekimlerden ve repikajdan sonra yastık ve repikaj alanının başlarına ekilen tohumun ve dikilen fidanın türü, orijini, ekim, dikim tarihi ve yastık adedini, repikaj alanını ve repikaj miktarını belirten levhalar dikilecektir.

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.
Belge Doğrulama Kodu : LUCEGJXS Belge Doğrulama Adresi: https://www.turkiye.gov.tr/ogm-ebys

Beştepe Mahallesi Söğütözü Caddesi No:8/1 06560 Yenimahalle/ANKARA
Telefon No: 312296400 Belge Geçer No: 3122964000
e-posta: ogm@ogm.gov.tr internet adresi: www.ogm.gov.tr
Bilgi için:Kader TEZER
Bilgisayar İşletmeni
Telefon No:(312) 296 33 26

Levhaların herhangi bir nedenle yer değiştirmiş olması durumunda yanlışlığın düzeltilebilmesi için, yastıklarda levhaların konulduğu yerleri belirtir bir plan hazırlanacak ve bir dosyada muhafaza edilecektir. Fidanlıkların yönetim merkezlerinde uygun ölçekte vaziyet planı düzenlenerek bu plana fiili durumlar işlenmelidir.

Tüm ekim, çelikle üretim, repikaj ve aşı çalışmaları yapıldıkları tarihlerde veriler ORBİS sistemine işlenecek, Mayıs ayı cetveli oluşturulacaktır. Uygulamalarda yaşanan sıkıntı ve sonuçların sağlıklı olarak değerlendirilebilmesi için verilerin zamanında girilmesi gerekir.

19- Köklü kavak çeliği dikimi ile yapraklı ve ibreli türlerde şaşırtma işlemleri vejetasyon devresinin dışında mümkünse sonbaharda yapılacak, işlerin daha yoğun olduğu ilkbahar mevsimine bırakılmayacaktır. Ancak pul yapraklı türlerde örneğin, serviler, mazılar, ardıçlar, yalancı ve melez serviler vs. ile soğuktan fazla etkilenen türlerde repikaj ve ekim işleri geç ilkbahar donlarını atlatacak şekilde planlanmalı ve buna göre uygulanmalıdır.

Yapraklı ve ibreli türlerde şaşırtma işlemleri vejetasyon devresinin dışında sonbaharda yapılması esastır. Ancak iklim şartlarının uygun olmaması durumunda ise ilkbahar mevsiminde yapılabilecektir.

Şaşırtma işlemi yere repikaj veya kaplı (sepet, çuval vb.) üretim gibi durumlarda da yapılmaktadır. Yere Şaşırtılan fidanların 1 vejetasyon yılı içinde veya sonrası bambu vb. ile sabitlemesi gerekir. Fidan sıra başı, sonu ve sıra üzerinde uygun aralık ve mesafelerde dikilen kazıklara (emprenyeli ahşap / demir kazık vb.) gerilen tellere bambuya bağlanan fidanlar bağlama ipiyle sabitlenir.

Aşı programında olup, şaşırtılmış fidanlar 2,25 m ve üstü yüksekliğe ulaştığında; erken ilkbahar veya geç sonbahar döneminde kalem/göz aşısı yapılır. Kaynak durumuna göre aşı kalemlerinin taze olarak alınarak kullanılması esastır. Erken ilkbahar döneminde yapılacak aşı çalışmaları için alınan kabuklu gözler (+ 4) derecede hava almayacak şekilde uygun ortamlarda muhafaza edilmelidir. Ayrıca saklanan kabuklu gözlerle, repikajli fidanlarda kök boğazının üst kısmından haziran-ağustos dönemi içinde göz aşısı yapılabilecektir. Kaplı fidanlardaki aşı çalışmalarının türün özelliğine göre kalem ya da göz aşısı şeklinde imkan ölçüsünde öncelikle sera ortamında yapılması esastır. Göz/kalem alımında ve altlık kesimlerinde kullanılacak aşı bıçaklarının keskin olmasına, bir türde kulanım öncesi ve sonrasında dezenfekte edilmesine özen gösterilmelidir.

Tohum Bahçelerinin tesisinde ve eylem programları için gerekli aşılı fidanların üretiminde öngörülen aşı teknikleri uygun zamanda ve uygun miktarda gerçekleştirilerek bakımları yapılacaktır.

Çelik üretimi; yumuşak veya sert çelik olarak bitkilerin gövde, dal, kök ve yapraklarından tekniğine uygun olarak uygun zamanda alınan vejatatif parçalarla gerçekleştirilir. Köklenmelerine müteakip de uygun zamanda belirlenecek kaplara aktarılır.

20- Otla mücadelede otların köklerinin derinlere ulaşmadan ve kökleri ile birlikte alınması esastır. Bu nedenle yastıklarda toprak neminin uygun olmasına dikkat edilecektir. Ot mücadelesinde mekanik metotlar yanında kimyasal metotlarla da mücadele yapılacaktır. Mekanik mücadelede; mümkün olduğunca otların kökü iyice büyümeden ve erken dönemlerde başlanılmalı ve eğitilmiş ehil kişiler tarafından yaptırılarak fidanların zarar görmemesi sağlanmalıdır. Ancak kimyasal mücadelede mutlaka daha önce denenmiş, seçici özellikte ve geçerli ruhsata sahip ilaçlar kullanılacaktır.

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.
Belge Doğrulama Kodu : LUCEGJXS Belge Doğrulama Adresi: https://www.turkiye.gov.tr/ogm-ebys
Beştepe Mahallesi Söğütözü Caddesi No:8/1 06560 Yenimahalle/ANKARA
Telefon No: 312296400 Belge Geçer No: 3122964000
e-posta: ogm@ogm.gov.tr internet adresi: www.ogm.gov.tr
Bilgi için:Kader TEZER
Bilgisayar İşletmeni
Telefon No:(312) 296 33 26

Fidan yastıkları arası ve repikajlı parsellerde otla mücadelede makineli çalışma yapılmasına öncelik verilecektir. Fidanlıklarda buna uygun ekipman bulundurulması ve kullanılması işçilik maliyetlerini önemli ölçüde düşürecektir.

21- Gerek ibreli ve gerekse bazı yapraklı ekim yastıklarındaki fidanlarda (meşe, atkestanesi, ceviz, badem vs.), kazık kök sistemi yerine, kuvvetli saçak bir kök sistemi elde etmek ve gövdenin aşırı büyümesini yavaşlatıp dengeli bir gövde/kök oranı elde etmek için yerinde kök kesimi yapılacaktır.

Kök kesimleri ıslak ve kuru toprak şartlarının olmadığı toprağın tav halinde olduğu zamanlarda yapılmalıdır. Yerinde kök kesim derinliğinin koşullara ve türlere bağlı olarak iğne yapraklı türlerde 13-15 cm, yapraklı türlerde kesim derinliği 18-20 cm olacaktır. Daha derin yapılması, istenilen faydayı sağlamayacağı gibi, daha sığ yapıldığı takdirde de fidanın hayatiyeti tehlikeye girecektir. Yapraklı türlerde fidan boyu ve kök sistemi yapısı göz önünde bulundurularak daha derin yapılabilir.

Kök kesimi yapılacak fidanların kökleri yeteri kadar gelişmiş ve bıçak darbesi karşısında kıvrılmayacak bir durumda olacaktır. Kök kesim bıçaklarının kök kesimine başlanmadan keskin olmasına dikkat edilmelidir.

Kızılçam gibi hızlı büyüyen türlerde mevkiye, hava durumuna ve gelişim durumuna bağlı olmakla beraber genellikle 1+0 yaşında ortalama haziran ayının ilk yarısında, Karaçam Sarıçam gibi türlerde 2+0 yaşında, temmuz ayında kök kesimi yapılacaktır. Ancak bu gibi türlerde gövdenin aşırı bir gelişme göstermesi halinde, aşırı gelişmeyi önlemek için sonbahara doğru 1+0 yaşında da kök kesimi yapılacaktır. Yapraklı türler için ise bölgelere göre değişmekle birlikte ortalama temmuz ayı uygundur. Bu tarz fidan yetiştirme ile bir bakıma şaşırtma işlemi de yerinde yapılmış olacaktır. Yerinde kök kesimi repikajlı fidanlarda da uygulanabilecektir.

Yaz aylarında yapılan kök kesimlerini müteakip köklerin hava ile temasını bir an önce kesmek için mutlaka sulama yapılmalıdır.

22- 2+0 ve 3+0 yaşlara bırakılacak fidanlarda kök kesimi yapıldıktan sonra m^2 de bırakılacak fidan sayısı en az %25 azaltılmadır. Bu amaçla yastıklarda seyreltme veya kök kesimi yapılan fidanlar başka bir alana taşınarak repikaj yapılmalıdır.

23- Şaşırtılmış yapraklı fidanlarda, şaşırtmanın birinci yılından itibaren fazla ve kıvrık dallar ile çatallanmış tepelerden birisi budanmak suretiyle alınacaktır. Ancak park-bahçe tanziminde kullanılacak fidanlardaki budama şekli piyasa talebine göre (tijli, dipten itibaren dallı, tek gövdeli vb.) belirlenecektir. Şaşırtılmış fidanlar, ibreli ve yapraklı türlerde belirlenmiş standartlarına göre sınıflandırılacaktır. Yapraklılarda kök boğazından itibaren 1 metre yükseklikteki çevresi (cm), ibrelilerde kök boğazındaki çevresi (cm) ve tümünde kök boğazından itibaren boyu esastır.

Kavak fidanlarında birinci yılda fidan boyları 40-50 cm'ye ulaştığında en düzgün ve kuvvetli olanı bırakılacak, diğerleri kesilerek fidan teklenecektir. Bunun dışında ilk yıl kavak fidanlarında dal budaması yapılmayacaktır. Budamalar yaprak dökümünden sonra sonbaharda yapılmalıdır. Aksi takdirde fidanlar böcek ve mantar tasallutuna maruz kalabilir.

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.
Belge Doğrulama Kodu : LUCEGJXS Belge Doğrulama Adresi: https://www.turkiye.gov.tr/ogm-ebys
Beştepe Mahallesi Söğütözü Caddesi No:8/1 06560 Yenimahalle/ANKARA
Telefon No: 312296400 Belge Geçer No: 3122964000
e-posta: ogm@ogm.gov.tr internet adresi: www.ogm.gov.tr
Bilgi için:Kader TEZER
Bilgisayar İşletmeni
Telefon No:(312) 296 33 26

Kavak fidanlarında ikinci yıl, haziran ayında sadece alt dallar alınacak, mıntıkasına göre değişmekle beraber (genellikle ağustos ayının ikinci yarısında) budama yarasının kapanabileceği bir zamanda, el uzanabilecek yükseklikte bütün dallar kesilerek söküm öncesi budaması yapılacaktır.

24- Ladin, göknar ve kayın gibi bazı fidan türleri yarı gölge altında yetiştirilecektir. Bunun için kayın' da 1+0, ladin ve göknarda 1+0 ve 2+0 yaşlı fidanlar %60 oranında, 1.10 metre üstten gölgelenecektir. İklim ve hava sıcaklıklarına göre diğer türlerde de ihtiyaç halinde %40- %60 oranlarında gölgeleme yapılabilir. Yapılacak gölgeleme sistemlerinin otomatik sistem veya manuel de olsa kolay açılıp kapanan sistemler olmasına dikkat edilecektir. İşçilik maliyetlerinin düşürülmesi ve zaman yönetimi açısından mevcut gölgeleme sistemleri gözden geçirilerek en kolay şekilde açılıp kapanacak hale getirilmelidir.

25- Kimyasal gübrelerin, ekim yastıklarına, sulama sırasında yağmurlama sistemiyle sıvı halinde verilmesi imkanları aranacaktır. Fidanın ihtiyacına ve gübre içeriğine (potasyumun ağaçlandırma sahalarına nakilden önce verilip odunlaşmasının sağlanması) göre gübreleme zamanları planlanmalıdır. Repikajlı fidanlara damlama sulama sistemiyle sıvı halinde verilmesi önceliklidir.

26- Fidanlıkta her yıl üretilen fidanların sayımları mutlaka teknik eleman nezaretinde dikkatli ve gerçekçi yapılacaktır.
Sayımlarda; 10 mm genişliğinde demir levha çubuktan yapılmış, içten içe (120 cm x 20,08 cm) ebadında 1/4 m²'lik dikdörtgen çerçeve ile her yastıkta en fazla 30 metrede bir çerçeve içerisinde kalacak fidanlar sayılacak ve muhtemel fidan kayıpları da düşülerek (fidan kaybı en fazla % 7 olabilir) tüm sahaya teşmil edilecektir.

İbreli ve yapraklı repikajlı, tüplü, kaplı ve saksılı fidanlar ile kavak fidanlarının sayımı; tek tek veya sıralar halinde yapılacaktır.

Fidan sayımları eylül ayı sonuna kadar tamamlanarak ORBİS'e girilecektir. ORBİS üzerinden hazırlanacak sayım tutanakları ilgililerce imzalanarak fidanlıkta muhafaza edilecek ve sistem üzerinden Genel Müdürlüğe gönderilecektir.

27- Fidanlıklarda üretilen ve satışa sunulacak tüm fidanlar "Orman Bitkisi Tohumlukları Piyasasında Yetkilendirme, Denetleme ve Orman Bitki Pasaportu Yönetmeliği'ne" göre orman bitkisi tohumluk kontrolörleri tarafından en az yılda bir defa olmak üzere ve özellikle dağıtım ve sevkiyat öncesi zararlı organizma kontrolü yapılacak ve kontrol tutanakları kayıt altına alınacaktır. Herhangi bir hastalığa rastlanması durumunda fidanların sevkiyatı yapılmayacaktır.

Fidan türlerinde görülen hastalıklar ve zararlılar ile ilgili tespitler zamanında OZM Şube Müdürlüğüne bildirilmeli, öneriler de Fidanlık Müdürlüklerince zamanında yapılmalıdır.

28-Bölge Müdürlüklerince ağaçlandırma ve diğer silvikültürel faaliyetlere ilişkin fidan ihtiyacı değerlendirmesi Eylül ayı sonuna yapılacaktır. ORBİS üzerinden bölge içi/dışı talep ve fazlalık durumunu gösteren fidan tevziatı Ekim ayının ilk haftasında onaylanmak üzere Genel Müdürlüğe gönderilecek, onaylanmasına müteakip dağıtım yapılacaktır.

Fidan tahsisleri ve satışları ORBİS üzerinden yapılacak olup, stok çıkışları günlük olarak tamamlanacaktır. Sahadaki fidan stokları ile ORBİS verileri ile uyumlu olmalıdır.

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.
Belge Doğrulama Kodu : LUCEGJXS Belge Doğrulama Adresi: https://www.turkiye.gov.tr/ogm-ebys
Beştepe Mahallesi Söğütözü Caddesi No:8/1 06560 Yenimahalle/ANKARA
Telefon No: 312296400 Belge Geçer No: 3122964000
e-posta: ogm@ogm.gov.tr internet adresi: www.ogm.gov.tr
Bilgi için:Kader TEZER
Bilgisayar İşletmeni
Telefon No:(312) 296 33 26

29- Fidanlıklarda üretilen fidanlardan diğer kamu kuruluşları ve özel sektörün münferit olmayan talepleri ile ara ürün ve altlık ihtiyaçları, birimlerimizin tahsisler yapıldıktan sonra, Genel Müdürlükçe her yıl belirlenen Fidan ve Tohum Satış Fiyatları üzerinden bedeli mukabilinde karşılanır.

30- ORBİS üzerinden yetkilerince yapılan bedelli veya bedelsiz fidan tahsislerinde, fidanların ilgili birimlere fidanlıkta tesliminde gönderilecek fidan türü, orijini, ambalaj şekli, miktarı, ilgili birimi ve hangi proje sahalarına nakledileceği belirtilecektir. ORBİS üzerinden fidanlık birimince bilgilerini içerir fidan teslim tesellüm makbuzu kesilecek, bir nüshası alıcı veya görevlendirilen kişiye verilecek, bir nüshası faturalandırılmak üzere muhasebe birimine, diğer nüsha da denetime esas olmak üzere muhafaza edilecektir. Piyasaya yapılan fidan satışları da aynı şekilde belgelendirilecektir.

31- Fidan sökümünde, kılcal köklerinin zarar görmemesi için toprak nemine dikkat edilecektir. Kuru topraklarda gerekirse toprak rutubetini temin için söküm öncesi sulama yapılacak, toprak çamur veya kuru iken kesinlikle söküm yapılmayacaktır. Söküm; fidanların kök ve tepe büyümelerinin durduğu zamanda, mümkünse rüzgârsız ve güneşsiz günlerde don olmadığı zamanlarda yapılacaktır.

32- Sökülen fidanlar seleksiyona tabi tutulacaktır. Dikim için; standartlara uygun, kök-gövde oranı dengeli, hastalıksız, tahribata maruz kalmamış, iyi gelişmiş, kök sistemi iyi, kuvvetli fidanlar ayrılacaktır. Bu nitelikte olmayan fidanlar ıskartaya ayrılıp, çekilecek fotoğraflarla en az 2 teknik eleman tarafından imzalanan tutanakla imha edilecektir. İmha edilen fidanların dal parçalayıcılarından geçirilerek talaşlarının üretim harcında kullanılmasına dikkat edilecektir.

33- Çıplak köklü yapraklı fidanlar, sökümü müteakip hemen sevk edilmeyecekse, kuraklığa, dona, rüzgara ve diğer zararlılara karşı gömüye alınacaktır. Gömü yeri toprağının süzek ve gevşek olmasına, rüzgar ve güneş etkisi olmamasına dikkat edilecektir. Fidanlıklarda fidan parsellerinin gömü amaçlı kullanılmaması, gömü için uygun şartların oluşturulduğu alanlarda bu işlemin yapılmasıyla parsellerin tesviyesinin bozulması ve kompaktlaşması önlenmiş olacaktır.

Çıplak köklü fidanların saklanması için soğuk hava depolarında ayrı bir bölüm yapılarak nemlendirmeye uygun hale getirilmelidir. Bu odaların neminin yaklaşık %98 oranında ve sıcaklığın 0-+4°C arasında olmasına dikkat edilmelidir. Soğuk hava depolarında muhafaza edilecek fidan ambalajları üst üste yığılmayacak ve hava sirkülasyonu sağlanacaktır. Günaşırı kontrol edilerek herhangi problem varsa müdahale yapılması, fidan balyalarının alt üst edilmesi gerekir.

Gömüde bekletilen fidanlar ilgili birimlerce alınmaması veya satılamaması durumunda ilkbaharda tomurcuklar patlamadan tekrar selekte edilerek uygun ambalajda repikaja tabi tutulacaktır.

34- Fidanlıktan, fidanlar mutlaka ambalajlanarak ve aracın kasa kısmının branda ile kapatılması sağlanarak gönderilecektir. Ağaçlandırma sahalarına gidecek araçların bunu sağlamaması durumunda fidan yüklemesi yapılmayacaktır. Israr edilmesi durumunda tutanak tutulacaktır.

35- Fidanlıkla ilgili bütün kayıtların ORBİS sistemi üzerinde tutulması esastır. Taşra birimlerimizce ihtiyaç duyulacak ekranlar ayrıca yaptırılacaktır. Fidanlıklarda tutulması gereken defterler, kartlar, cetveller ve diğer kayıtlar düzenli tutulacaktır.

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.
Belge Doğrulama Kodu : LUCEGJXS Belge Doğrulama Adresi: https://www.turkiye.gov.tr/ogm-ebys
Beştepe Mahallesi Söğütözü Caddesi No:8/1 06560 Yenimahalle/ANKARA
Telefon No: 312296400 Belge Geçer No: 3122964000
e-posta: ogm@ogm.gov.tr internet adresi: www.ogm.gov.tr
Bilgi için:Kader TEZER
Bilgisayar İşletmeni
Telefon No:(312) 296 33 26

Fidanlıklarında fidan üretimi ile ilgili olarak tutulacak defter, kart cetvel ve diğer kayıtlar;

1. Defterler
    1. Kuruluş ve tarihçe defteri
    2. Teknik gözlem defteri
    3. Direktif defteri
    4. Teftiş defteri
2. Kartlar (Sonbahar ve ilkbaharı kapsayacak şekilde ORBİS çıktısı muhafaza edilecektir.)

    2.1- Fidan dağıtım kartları

1. Makbuzlar

    3.1- Bedelli ve bedelsiz fidan makbuzu

1. Cetveller (Bu cetveller ORBİS üzerinden üretilecektir.)

    4.1- Fidan Üretim Programı Cetveli
    4.2- Mayıs Ayı Bilgi Cetveli
    4.3- Fidan Sayım Cetveli
    4.4- Yıllık Fidan Dağıtım Cetveli
    4.5. Aylık Uygulama ve İzleme Cetveli
    4.6. Bedelsiz Fidan Tahsis Cetveli

1. Diğer kayıtlar

    5.1- Teftiş raporları
    5.2- Toprak tahlil raporları
    5.3. Su analiz raporları

36- Fidanlıkta mevcut makine, ekipman, tesis ve malzemelere ilişkin bakım ve onarımlar zamanında yapılacak, söz konusu bütün araç ve gereçler temiz bulundurulacak ve amaç dışında kullanılmayacaktır. Bütün makine ekipmanlar sürekli kullanıma hazır olarak bulundurulacak ve uygun alanda muhafaza edilecektir.

37- Fidan satışlarının banka hesabı, pos cihazı üzerinden yapılması önceliklidir. Zorunlu hallerde nakit olarak tahsil edilen fidan satış geliri, mutemet üzerinde tanınan kanuni süreden fazla bulundurulmayacak, ilgili banka hesaplarına zamanında yatırılacaktır.

38- Bedelsiz fidan tahsisleri 06.05.2013 tarihli ve 2013/477 sayılı Bakanlık Olur'u ile 03.11.2020 tarihli ve E-19605568-425.02.03-231831 sayılı talimata uygun, tanınan yetkiler dahilinde ve yetkililerince yapılacaktır.

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.
Belge Doğrulama Kodu : LUCEGJXS Belge Doğrulama Adresi: https://www.turkiye.gov.tr/ogm-ebys
Beştepe Mahallesi Söğütözü Caddesi No:8/1 06560 Yenimahalle/ANKARA
Telefon No: 312296400 Belge Geçer No: 3122964000
e-posta: ogm@ogm.gov.tr internet adresi: www.ogm.gov.tr
Bilgi için:Kader TEZER
Bilgisayar İşletmeni
Telefon No:(312) 296 33 26

39- Fidan Üretim Programı Cetveli (F105) en geç Aralık ayı başında Genel Müdürlüğümüzde olacak şekilde ORBİS üzerinden düzenlenecektir. Üretim programı belirlemelerinde çeşit arttırılması ve yeni çeşitlerin geliştirilmesine de önem verilecektir. Fidanlıkta ihtiyaçtan fazla fidan yetiştirilmesini mümkün kılacak boş parsel kalması halinde, hangi fidanlıkta ne miktar ihtiyaç fazlası fidan üretim sahası bulunduğu formun altına not edilecektir.

Mülga Ağaçlandırma ve Erozyon Kontrolü Genel Müdürlüğünce yayımlanan 23.01.1994 tarih ve F.1 018-02/3 sayılı Tamim ve bu tamim ile talimatlanan hususları içeren önceki talimatların tümü yürürlükten kaldırılmıştır.

Yukarıda belirtilen tüm fidanlık çalışmalarının aksatılmadan yürütülmesi gayesiyle her kademedeki personelin hassasiyet göstermesi ile merkeze gerekli bilgi akışının zamanında sağlanması hususunda;

Gereğini rica ederim.

Bekir KARACABEY
Genel Müdür

Ek:

1 - Fidan Üretim Planı Dispozisyonu ve Onay Sayfası (EK-1) (8 sayfa)

2 - EK-1a Toprak Analiz Raporu (1 sayfa)

3 - EK-1b Sulama Suyu Analiz Raporu (1 sayfa)

4 - EK-1c: Fidan Üretim Planı (1 sayfa)

Dağıtım:

Tüm Teşkilata

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.
Belge Doğrulama Kodu : LUCEGJXS Belge Doğrulama Adresi: https://www.turkiye.gov.tr/ogm-ebys

Beştepe Mahallesi Söğütözü Caddesi No:8/1 06560 Yenimahalle/ANKARA
Telefon No: 312296400 Belge Geçer No: 3122964000
e-posta: ogm@ogm.gov.tr internet adresi: www.ogm.gov.tr
Bilgi için:Kader TEZER
Bilgisayar İşletmeni
Telefon No:(312) 296 33 26

119412041 - 119412041 - 119412041 - 119412041